

Consultatieverslag Bewegen & Sport

Verslag n.a.v. de tweede consultatiefase

Voorliggend consultatieverslag hoort bij de bijgestelde visie op het leergebied en bijgestelde grote opdrachten voor het leergebied Bewegen & Sport. Dit verslag is bedoeld om u mee te nemen in de keuzes die ontwikkelteam Bewegen & Sport heeft gemaakt in het bijstellen en aanscherpen van de grote opdrachten (GO) op basis van de feedback die het team heeft ontvangen.

Achtergrond

In maart 2018 zijn 9 ontwikkelteams met daarin leraren en schoolleiders uit het primair en voortgezet onderwijs begonnen met de ontwikkeling van bouwstenen voor de leergebieden Nederlands, Engels/Moderne vreemde talen, Rekenen & Wiskunde, Digitale geletterdheid, Burgerschap, Bewegen & Sport, Kunst & Cultuur, Mens & Maatschappij en Mens & Natuur. Deze bouwstenen vormen de basis voor de herziening van kerndoelen en eindtermen.

De ontwikkelteams werken per leergebied aan een visie, grote opdrachten, en bouwstenen van kennis en vaardigheden. Deze producten worden in vijf ontwikkelsessies door de ontwikkelteams uitgewerkt. Na elke ontwikkelsessie volgt er een consultatieperiode waarin de betrokkenen worden bevraagd om inbreng te leveren op de tussenproducten, zodat de teams op basis daarvan deze verder kunnen aanscherpen en verrijken. In het consultatieverslag wordt u meegenomen in de keuzes die zijn gemaakt in het herzien van deze tussenproducten. Het tweede tussenproduct van de ontwikkelteams, de grote opdrachten, was voor een landelijke consultatie voorgelegd in de consultatieperiode van 5 juni tot 6 juli 2018. U kunt de bijgestelde visie en de bijgestelde grote opdrachten voor het leergebied Bewegen & Sport lezen op onze website: <https://curriculum.nu/tussenproducten-en-feedback/>.

In dit consultatieverslag worden het verloop van het tweede consultatieproces, de reacties die dit heeft opgeleverd en de manier waarop deze zijn benut om het tweede tussenproduct - de grote opdrachten - aan te passen, beschreven. Meer informatie over de aanpak van het consultatieproces leest u in de bijlage van dit document.

Vooraf

Als ontwikkelteam (OT) willen we dit consultatieverslag beginnen met het bedanken van alle partijen die ons voorzien hebben van feedback. De reacties hebben ons richting gegeven om vervolgstappen te kunnen zetten tijdens de derde ontwikkelsessie. Als OT zijn we erg blij om terug te lezen dat het werkveld het eens is met de stelling dat de grote opdrachten dekkend zijn voor het leergebied. Er wordt niets fundamenteels gemist. Hieruit kunnen wij als OT concluderen dat we op de goede weg zijn. De voorstellen voor verbetering van de tussenproducten richtten zich vooral op de ordening van de grote opdrachten, de formulering daarvan, de koppeling met de visie, de samenhang met andere leergebieden (bijvoorbeeld op het gebied van de brede vaardigheden) en/ of de gehanteerde terminologie.

Analyse van input en feedback

De leden van het ontwikkelteam hebben de reacties op een gestructureerde manier uitgewerkt. Het ontwikkelteam heeft de binnengekomen antwoorden geclusterd in thema's en geanalyseerd op grote lijnen in die reacties. Vervolgens zijn de reacties door de ontwikkelteamleden individueel en als team gewaardeerd. Op basis van de teamwaardering en bijbehorende argumentatie hebben de leden van het ontwikkelteam vastgesteld (i) welke input en feedback in de grote opdrachten wordt verwerkt, (ii) welke niet in de grote opdrachten wordt verwerkt en (iii) welke naar de volgende fase wordt meegenomen.

Punten in de feedback waar de meningen binnen het OT over verdeeld waren of waarvan de wijze van verwerken niet direct duidelijk was, zijn in de derde ontwikkelsessie eerst in het OT besproken voor verwerking. Naast deze suggesties per leergebied zijn er ook algemene lessen getrokken uit de feedback. In een aantal gevallen kwamen die algemene opmerkingen overeen met de feedback voor het leergebied. Dat heeft bijvoorbeeld geleid tot een aangepast format voor de beschrijving van de grote opdrachten. Op die manier werden bepaalde knelpunten voor bewegen en sport meteen ook opgelost.

Dit consultatieverslag is opgebouwd rond de thema's in de leergebied-specifieke feedback. Deze thema's staan hieronder. In het verslag is onderscheid gemaakt tussen meer algemene feedback en opmerkingen per grote opdracht. We hopen ook de komende maanden weer de nodige reacties te ontvangen. Die kunnen worden ingestuurd via de consultatievragen.

Ordering consultatieverslag

Algemene feedback

- Brede vaardigheden
- Formulering grote opdrachten
- Koppeling met de visie
- Orderning van de grote opdrachten (koppeling met visie)
- Samenhang binnen het leergebied
- Samenhang tussen de leergebieden
- Overigen (reanimeren)

Feedback per grote opdracht

- GO1: Een gevarieerd bewegingsaanbod
- GO2: Vergroten van bewegingsvaardigheid
- GO3: Op eigen niveau deelnemen
- GO4: Een eigen beweegidentiteit ontwikkelen
- GO5: Taken en rollen
- GO6: Omgaan met elkaar
- GO7: Binnen en buiten school is met elkaar verbonden
- GO8: Actieve leefstijl en gezondheid
- GO9: Leren jezelf te blijven ontwikkelen

Algemene feedback

Item
Brede vaardigheden
Ontvangen feedback
Brede vaardigheden moeten een plek krijgen binnen het leergebied, zij zijn in het algemeen een voorwaarde voor het gegeven onderwijs en spelen in die zin voortdurend een rol tijdens bewegen en sport. Vakspecifieke en vakoverstijgende doelen kunnen elkaar ook verrijken. Meest genoemd worden sociale vaardigheden, persoonlijke ontwikkeling en jezelf kennen. Maar het werken aan brede vaardigheden moet niet alleen door dit leergebied gedragen worden. Brede vaardigheden kunnen en moeten ook voor samenhang met andere leergebieden zorgen.
Hoe is omgegaan met de ontvangen feedback
Bespreekpunt voor het ontwikkelteam was hoe dit precies vorm moet krijgen en op welke plek de brede vaardigheden zichtbaar terug moeten komen. In het nieuwe format voor de grote opdrachten is een apart kopje opgenomen om per grote opdracht aan te geven welke brede vaardigheden daar in het bijzonder een rol spelen. Hiermee wordt de samenhang verduidelijkt.

Item
Formulering grote opdrachten
Ontvangen feedback
De grote opdrachten worden overwegend als 'helder geformuleerd' beoordeeld. Grote opdracht zeven roept nog de meeste vragen op. Met name op twee aspecten van formulering wordt feedback ter verbetering gegeven. Het eerste aspect is de gebruikte terminologie. In de feedback wordt gesuggereerd om meer gebruik te maken van terminologie uit bestaande bronnen. Daarnaast wordt gevraagd om de grote opdrachten vanuit één perspectief te schrijven. Zijn grote opdrachten bedoeld voor leerlingen of voor docenten?
Hoe is omgegaan met de ontvangen feedback
In de herformulering van de grote opdrachten heeft de terminologie onze aandacht gehad. Daarnaast is er gekozen om de grote opdrachten vanuit de leerling te beschrijven. Wat moet de grote opdracht voor de leerling opleveren? Het aangepaste format geeft daar meer richting aan.

Item
Koppeling met de visie
Ontvangen feedback
<p>Over de koppeling met de visie zijn verschillende aandachtspunten aangekaart:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De grote opdrachten zijn op meerdere manieren te interpreteren (maar hebben wel een koppeling met de visie). Is dat wenselijk? • In het algemeen worden de grote opdrachten wel gezien als passend bij de visie. Grote opdracht negen wordt het minst herkend in de visie. • In de feedback wordt ook regelmatig iets gezegd dat er op wijst dat de indiener het met bepaalde aspecten van de visie eigenlijk niet eens is of iets anders zou willen. Moet het ontwikkelteam meer of een andere kleur bekennen en bijvoorbeeld alles onderbouwen of uitwerken vanuit physical literacy? Moet het OT meer aansluiten bij bestaande literatuur? • In de visie wordt gesproken over 'plezier in bewegen' als langetermijndoel. Komt dat in de grote opdrachten voldoende terug? • De samenhang die in de beschreven visie zo duidelijk naar voren komt, komt niet helder genoeg terug in de grote opdrachten.
Hoe is omgegaan met de ontvangen feedback
<p>Enige interpretatieruimte in de grote opdrachten vindt het ontwikkelteam aanvaardbaar, omdat ze de ruimte moeten bieden voor schoolspecifieke uitwerking. Een nadere uitwerking komt ook met de bouwstenen, daarmee wordt uiteindelijk nog meer richting gegeven aan de onderliggende visie. En in de loop van het ontwikkeltraject kan het visiedocument ook nog weer worden aangepast.</p> <p>Over het woord 'plezier' is in eerdere fasen van het ontwikkelproces uitvoerig gesproken. De missie is na de eerste consultatiefase aangepast, maar het woord 'plezier' is er bewust in blijven staan. De grote opdrachten zijn een vertaling van de missie en visie, maar plezier in bewegen hoeft daarom op zich nog geen grote opdracht te zijn. In de grote opdrachten wordt nu wel nadrukkelijker aandacht besteed aan inzichten over het motiveren van leerlingen.</p> <p>Over het toepassen van denkbeelden als physical literacy is in het ontwikkelteam gesproken en er is geen consensus over bereikt. Physical literacy is in ieder geval geen uitgangspunt vanuit onze visie. Het punt van de vermelding van de bronnen die het OT hebben geïnspireerd is een apart aandachtspunt.</p> <p>Over de samenhang wordt Curriculum.nu-breed nog gesproken. Hoe de samenhang met andere leergebieden specifiek vorm moet krijgen in de grote opdrachten is een aandachtspunt waar de komende maanden verder aan wordt gewerkt. Als OT hebben we er wel voor gekozen om de samenhang die inmiddels besproken is met andere ontwikkelteams in het document te verwerken.</p>

Item
Ordering van de grote opdrachten
Ontvangen feedback
<p>Over de ordering van de grote opdrachten zijn verschillende aandachtspunten aangekaart.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er wordt duidelijk een verschil gezien in grootte en waarde van de verschillende grote opdrachten, waarbij PO en VO deze waarde ook anders toekennen. Dit wordt door sommige feedbackgevers als onwenselijk beschouwd. • De nummering van de grote opdrachten wekt de indruk dat sommige grote opdrachten belangrijker zijn dan andere, hetgeen door de meeste indieners als niet wenselijk wordt beschouwd. • Om de relatie tussen de verschillende grote opdrachten helderder te maken, zou de weergave van de samenhang tussen de grote opdrachten onderling aangepast moeten worden. • Veel opmerkingen in de feedback zeggen iets over welke grote opdracht de indieners het belangrijkste vinden. De meningen daarover zijn echter verdeeld.
Hoe is omgegaan met de ontvangen feedback
<p>De waarde die aan een grote opdracht toegekend wordt, kan verschillen per onderwijssector. In de uitwerking in de bouwstenen, kunnen deze accentverschillen zichtbaar worden.</p> <p>De nummering wordt weggehaald, omdat het OT geen volgorde van belangrijkheid wil suggereren.</p> <p>Er wordt gewerkt aan een andere weergave van de relatie tussen de grote opdrachten, zodat die onderlinge relatie verduidelijkt en aangescherpt wordt.</p> <p>Verder moet er voor scholen in het 'hoe' ruimte blijven om het accent op een bepaalde grote opdracht te kunnen leggen. Iedereen heeft de vrijheid om in de uitvoering meer waarde te hechten aan een bepaalde grote opdracht, zolang alle grote opdrachten maar zichtbaar aanwezig zijn in de schoolpraktijk.</p>

Item
Samenhang binnen het leergebied
Ontvangen feedback
<p>De volgende punten komen in de feedback terug:</p> <ul style="list-style-type: none">• De grote opdrachten samen zijn dekkend voor het leergebied, maar de samenhang tussen de grote opdrachten zou, bijvoorbeeld aan de hand van Biesta, beter duidelijk gemaakt kunnen worden.• Sommige grote opdrachten zijn meer geschreven vanuit de leerling, sommige meer vanuit de docent. De wijze van beschrijven van de grote opdrachten kan meer vanuit één perspectief.• In het totaal van grote opdrachten zou te veel de nadruk liggen op het belang van bewegen voor later en te weinig op de betekenis van bewegen voor kinderen in het hier en nu.
Hoe is omgegaan met de ontvangen feedback
<p>Het OT vindt dat het bewegen in het hier en nu belangrijk is, hoewel er ook duidelijk in de missie wordt gesproken over een leven lang met plezier bewegen. Het ontwikkelteam voegt een toelichting toe aan de grote opdrachten waarin ze laat zien wat de samenhang tussen de grote opdrachten is. Daarin is een figuur toegevoegd, waarbij het uitgangspunt dat de beweegactiviteit in het hier en nu van belang is, is weergegeven. Dit gebeurt door 'bewegen en beweegactiviteit' centraal te stellen. De eenduidige beschrijving van de grote opdrachten is een apart aandachtspunt. Het OT vindt dit belangrijk en gaat ermee aan de slag.</p>

Item
Samenhang tussen de leergebieden
Ontvangen feedback
<p>Over de samenhang tussen de leergebieden wordt op verschillende manieren feedback gegeven. Iedereen ondersteunt het idee van samenhang tussen de leergebieden, maar het is niet zo eenvoudig om te zien waar die samenhang precies gevonden kan worden. De volgende aandachtspunten worden aangekaart:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De grote opdracht over een actieve leefstijl en gezondheid moet onderdeel zijn van een gedeelde verantwoordelijkheid binnen de hele school. • De grote opdracht over omgaan met elkaar is weliswaar zeer relevant binnen bewegen en sport, maar maakt ook deel uit van een verantwoordelijkheid voor de hele school. • De samenhang met andere leergebieden zou duidelijker en zichtbaarder beschreven moeten worden.
Hoe is omgegaan met de ontvangen feedback
<p>Tijdens de derde ontwikkelsessie is er veel aandacht geweest voor samenhang tussen de leergebieden. Tijdens verschillende werkvormen is de samenhang met andere leergebieden gezocht en besproken.</p> <p>Ten aanzien van gezondheid zijn duidelijke afspraken gemaakt met andere leergebieden die vooral tot uiting moeten komen in de bouwstenen.</p> <p>Het benoemen van de brede vaardigheden bij de verschillende grote opdrachten - conform het nieuwe format- geeft ook meer inzicht in de samenhang.</p> <p>De grote opdracht 'omgaan met elkaar' heeft een duidelijke relatie met de brede vaardigheden, maar binnen andere leergebieden wordt ook aan dezelfde brede vaardigheid gewerkt. Hiermee is het een gedeelde verantwoordelijkheid.</p>

Item
Overige
Ontvangen feedback
<p>Overige opmerkingen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er is een schematische weergave van de relatie tussen grote opdrachten en visie nodig. • Sommige grote opdrachten lijken meer een voorwaarde dan een grote opdracht. De aangepaste visie moet bij een volgende feedbackronde meegestuurd worden. • In de grote opdracht 'vergroten van bewegingsvaardigheid' lijkt vooral presteren belangrijk. • Er worden allerlei suggesties gedaan voor de praktische uitwerking van de grote opdrachten op schoolniveau. • De wetenschappelijke onderbouwing wordt gemist. • Kan reanimeren worden opgenomen in het curriculum?
Hoe is omgegaan met de ontvangen feedback
<p>In het nieuwe document over de grote opdrachten is aandacht geschonken aan de relatie met de visie en de formulering. Een heldere inleiding, inclusief een model, de aanpassing van de titels en het herschrijven van de inhoud zorgen voor meer consistentie en verheldering. De plaatsing van de tussenproducten op de website curriculum.nu wordt aangepast, zodat ze makkelijker te vinden zijn. Daarnaast heeft dit ook de aandacht van het OT.</p> <p>Verder herkent het OT zich niet in de opmerkingen waarin gesuggereerd wordt dat de grote opdracht over het vergroten van de bewegingsvaardigheid voornamelijk prestatiegericht is.</p> <p>Het OT is zich bewust van de waarde van wetenschappelijke onderbouwing en daarom wordt er gewerkt aan een bronvermelding.</p> <p>In overleg met andere ontwikkelteams is reanimeren besproken. Het OT vindt niet dat reanimeren verplicht in het curriculum van B&S (op het niveau van grote opdrachten) hoort. Reanimeren kan door scholen worden aangeboden als onderdeel van het keuzedeel van hun eigen curriculum.</p>

Item
GO1: Een gevarieerd bewegingsaanbod
Ontvangen feedback
<p>Over GO 1 zijn verschillende aandachtspunten aangekaart:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een gevarieerd aanbod is zeker wenselijk, maar mag niet ten koste gaan van de diepgang. Het gaat niet alleen om 'kennismaken met', maar meer om 'introduceren in'. • Een gevarieerd aanbod moet planmatig aangeboden worden.
Hoe is omgegaan met de ontvangen feedback
<p>Het OT vindt ook dat er ruimte moet blijven voor diepgang, vandaar dat het OT de suggestie om te spreken over 'introduceren in' overneemt. Maar een gevarieerd aanbod wordt door het OT onderbouwd vanuit motivatietheorieën en is daarmee een belangrijk onderdeel van de grote opdrachten. In de verdere uitwerking moet dat vorm krijgen. Grote opdracht twee heeft meer betrekking op de gewenste diepgang van leren. Planmatig aanbieden geldt niet alleen voor grote opdracht een. Het zegt vooral iets over het 'hoe' van het onderwijs en valt daarmee buiten de verantwoordelijkheid van het OT.</p>

Item
GO 2: Vergroten van bewegingsvaardigheid
Ontvangen feedback
Over GO 2 zijn verschillende aandachtspunten meegegeven aan het ontwikkelteam: <ul style="list-style-type: none"> • GO 2 is de kern van het leergebied en moet ook zo gepositioneerd worden. I.h.a. wordt GO2 als zeer belangrijk gezien. • Bij het vergroten van bewegingsvaardigheid moet uitgegaan worden van de zone van de naaste ontwikkeling.
Hoe is omgegaan met de ontvangen feedback
Het OT ziet grote opdracht twee wel als heel belangrijk maar niet perse als de kern van het leergebied. Alle grote opdrachten zijn even belangrijk en dekken samen het complete leergebied. Dit wordt weergegeven in het model dat nu in de toelichting op de grote opdrachten is bijgevoegd. Het OT vindt dat mikken op de zone van naaste ontwikkeling een vanzelfsprekendheid is als het gaat om de bewegingsvaardigheid te vergroten. Dit wordt om die reden niet specifiek benoemd. Deze kanttekening past wellicht ook beter bij grote opdracht drie.

Item
GO 3: Op eigen niveau deelnemen
Ontvangen feedback
Grote opdracht drie wordt unaniem als zeer belangrijk beoordeeld. De volgende aanvullende aandachtspunten zijn nog aangekaart: <ul style="list-style-type: none"> • GO 3 is een voorwaarde voor succeservaring, plezier en GO 2. • Groepsdynamische processen spelen een rol met betrekking tot deze grote opdracht. • Kinderen moeten op eigen niveau worden uitgedaagd.
Hoe is omgegaan met de ontvangen feedback
In de herformulering van deze grote opdracht heeft het enorme belang van het opdoen van succeservaringen voor de ontwikkeling van vertrouwen in eigen kunnen en het ervaren van beweegplezier onze aandacht gehad. In de inleiding is de onderlinge relatie tussen de verschillende grote opdrachten beschreven. De invloed van groepsdynamische processen is iets wat binnen alle aspecten en vakken van het onderwijs van toepassing is. Dat speelt zeker bij bewegen en sport ook een grote rol. Het is de (pedagogische) uitdaging voor de leerkracht daar op de juiste wijze mee om te gaan. Het uitdagen op eigen niveau (zone van de naaste ontwikkeling) is in de herformulering verwerkt.

Item
GO 4: Een eigen beweegidentiteit ontwikkelen
Ontvangen feedback
<p>Over GO4 wordt verschillende gedacht. Van 'overkoepelend doel voor het hele leergebied' tot 'je kunt leerlingen niet leren om iets leuk te vinden. Maar in het algemeen zien de inzenders van feedback wel iets in deze grote opdracht. Ook wel iets vernieuwends. De volgende aandachtspunten worden nog genoemd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Deze grote opdracht draagt bij aan de persoonsontwikkeling en is daarmee leergebiedoverstijgend. • Er is veel overlap tussen deze grote opdracht en GO 1 (een gevarieerd bewegingsaanbod). • Motivatietheorieën spelen een belangrijke rol bij deze grote opdracht. • Beweegidentiteit is een overkoepelend begrip voor dit leergebied.
Hoe is omgegaan met de ontvangen feedback
<p>De ontwikkeling van een beweegidentiteit is leergebiedspecifiek. Identiteitsontwikkeling in algemene zin komt binnen de grote opdrachten van verschillende leergebieden aan bod. Daarmee is deze grote opdracht voor Bewegen & Sport complementair aan die van andere leergebieden en dus niet alleen leergebiedoverstijgend. In het zoeken naar samenhang wordt met name gekeken naar dezelfde definitie en formulering. Grote opdracht een en vier zijn, net zoals de andere grote opdrachten op allerlei manieren aan elkaar verbonden, maar volgens het OT hebben ze allemaal wel hun eigen karakter en worden daarom apart van elkaar benoemd.</p> <p>Het OT deelt de mening dat het bij deze grote opdracht ook gaat om wat leerlingen motiveert. Dat geldt ook voor de andere grote opdrachten. In het visiedocument wordt daar ook al het nodige over gezegd. In de herformulering van de grote opdrachten wordt daarom gezocht naar de beste plek om dat onder woorden te brengen.</p> <p>In het model voorafgaande aan de beschrijving van de grote opdrachten wordt weergegeven dat beweegidentiteit weliswaar een belangrijk stuk is van het geheel, maar niet als overkoepelend doel gezien wordt door het OT.</p>

Item
GO 5: Taken en rollen
Ontvangen feedback
<p>Het feit dat er in het leergebied aandacht moet zijn voor het leren vervullen van 'andere rollen' staat niet ter discussie. Over GO 5 zijn wel nog de volgende aandachtspunten aangeduid:</p> <ul style="list-style-type: none">• Meervoudige deelnamebekwaamheid moet als kapstok gebruikt worden en een heldere plek krijgen in deze GO.• Taken en rollen zijn streefdoelen die wellicht niet haalbaar zijn voor alle leerlingen.• Taken en rollen zijn kern- en keuzeonderdelen.
Hoe is omgegaan met de ontvangen feedback
<p>Als OT bedoelen wij met taken en rollen dat leerlingen leren taken en rollen te vervullen die het mogelijk maken, zelfstandig en/of samen met andere leerlingen beweegactiviteiten op gang te brengen en te houden. Dat is iets anders dan meervoudige deelnamebekwaamheid. Het kunnen vervullen van taken en rollen is één aspect van meervoudige deelnamebekwaamheid. Dat laatste hoeft daarom niet speciaal in deze grote opdracht te worden uitgewerkt.</p> <p>Het OT deelt de mening dat het leren vervullen van taken en rollen niet voor alle leerlingen in dezelfde mate mogelijk en noodzakelijk is. Differentiatie is daarom ook hier erg belangrijk. Het hoeft ook niet altijd om expliciete taken en rollen te gaan. De praktische uitwerking is uiteraard aan de scholen.</p> <p>Het OT is wel van mening dat het kunnen vervullen van verschillende taken en rollen essentieel is voor deelname aan bewegingssituaties en daarmee een kernopdracht voor het leergebied.</p>

Item
GO 6: Omgaan met elkaar
Ontvangen feedback
<p>Alle indieners van feedback zijn het er wel over eens dat op de juiste wijze met elkaar omgaan essentieel is bij bewegen en sport. Over GO 6 zijn volgende aandachtspunten aangekaart:</p> <ul style="list-style-type: none">• Omgaan met elkaar heeft samenhang met taken en rollen.• Omgaan met elkaar moet voor samenhang zorgen met andere leergebieden.• Culturele vaardigheden horen niet thuis bij het leergebied bewegen en sport.• De term veiligheid moet beter verwoord worden in deze GO.
Hoe is omgegaan met de ontvangen feedback
<p>Grote opdracht vijf en zes zijn, net zoals de andere grote opdrachten op allerlei manieren aan elkaar verbonden, maar volgens het OT hebben ze allemaal wel hun eigen karakter en worden daarom apart van elkaar benoemd.</p> <p>Door het apart benoemen van brede vaardigheden per grote opdracht wordt de samenhang met andere leergebieden, ook ten aanzien van het omgaan met elkaar, zichtbaar gemaakt.</p> <p>In de herformulering is verduidelijkt wat binnen ons leergebied bedoeld wordt met de term culturele vaardigheden uit de notitie Brede vaardigheden.</p> <p>Veiligheid, zowel in fysieke als in mentale en sociale zin is een essentiële voorwaarde voor goed onderwijs. Daarvoor zorgdragen is primair een taak voor de docent en niet een doel voor de leerling.</p>

Item
GO 7: Binnen en buiten en school is met elkaar verbonden
Ontvangen feedback
<p>De waarde van deze grote opdracht wordt alom erkend. Over GO 7 zijn verschillende aandachtspunten aangekaart:</p> <ul style="list-style-type: none"> • GO 7 moet tekstueel verhelderd worden, men interpreteert deze opdracht nogal verschillend. • GO 7 is lastig terug te vinden in de (concept)visie. • De doorlopende lijn binnen de GO zou al vanaf het tweede jaar moeten starten, waarbij de verbinding gezocht wordt met bijvoorbeeld kinderopvangorganisaties. • In de feedback worden meerdere suggesties gedaan voor hoe in de schoolpraktijk meer verbinding met de omgeving kan worden gezocht.
Hoe is omgegaan met de ontvangen feedback
<p>Het OT heeft GO 7 opnieuw geformuleerd, met aandacht voor interpretatiemogelijkheden en woordkeuze. Het kan gaan om transferwaarde van het geleerde voor het handelen in de buitenschoolse realiteit. Het kan gaan om het -op basis van een analyse van de in de buitenschoolse leefwereld van de leerlingen bestaande bewegingscultuur- kiezen van betekenisvolle inhoud voor het onderwijs. Het kan gaan over het programma op school (ook kritisch) laten aansluiten op datgene dat kinderen wat buiten school leren of al geleerd hebben. In de consultatievragen wordt input gevraagd over deze herformulering.</p> <p>Het OT is van mening dat de koppeling tussen GO 7 en de visie terug te vinden is in hoofdstuk 1 van het visiedocument.</p> <p>De werkopdracht voor alle ontwikkelteams van Curriculum.nu is om doorlopende leerlijnen te ontwikkelen voor het primair en voortgezet onderwijs voor kinderen van 4 tot 18 jaar. Aan deze kaders houdt het OT zich vast. Uiteraard houdt het OT daarbij rekening met de aansluiting op voorafgaand en vervolgonderwijs.</p> <p>Het OT doet vanuit haar opdracht geen uitspraken over hoe scholen de grote opdrachten zouden kunnen realiseren.</p>

Item
GO 8: Een actieve leefstijl en gezondheid
Ontvangen feedback
<p>Ook over deze grote opdracht wordt verschillend gedacht. Van 'neigt naar overbodig', 'je kunt fitheid niet wezenlijk beïnvloeden' of 'vanzelfsprekend' tot 'daar worden wij enthousiast van'. Over GO 8 worden verschillende aandachtspunten genoemd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • GO 8 moet krachtiger en helderder beschreven worden. Men interpreteert deze grote opdracht tamelijk verschillend. • GO 8 maakt deel uit van een leergebiedoverstijgend thema. Gezonde leefstijl is breder dan bewegen alleen en vraagt om een schoolbrede aanpak. • GO 8 is lastig terug te vinden in de (concept)visie. • Door verschillende partijen wordt bewegend leren benoemd, eventueel in relatie tot deze grote opdracht.
Hoe is omgegaan met de ontvangen feedback
<p>Het OT heeft GO 8 opnieuw geformuleerd, met aandacht voor woordkeuze en afbakening. In de consultatievragen wordt input gevraagd over deze herformulering. In overleg met andere leergebieden is de samenhang en samenwerking gezocht. In de bouwstenen moet dit vorm krijgen, waarbij het complete thema gezondheid door een diversiteit aan ontwikkelteams gedragen zal worden.</p> <p>Het OT is van mening dat de koppeling met GO 8 in de visie terug te vinden is in hoofdstuk twee.</p> <p>Alle voorstellen voor manieren waarop scholen het thema gezonde leefstijl zouden kunnen aanpakken hebben betrekking op het 'hoe' van het onderwijs en vallen onder de verantwoordelijkheid van de scholen.</p> <p>Door de feedback heen worden ook allerlei suggesties gedaan waar scholen aandacht aan zouden kunnen besteden. Veel van die suggesties gaan over actuele thema's die weliswaar zeer waardevol kunnen zijn maar door het OT niet tot de kern van het leergebied behoren. het OT zoekt naar mogelijkheden om dergelijke thema's toch aandacht te geven.</p>

Item
GO 9: Leren jezelf te blijven ontwikkelen
Ontvangen feedback
<p>Over GO 9 zijn verschillende aandachtspunten aangekaart. De meningen over GO9 zijn nogal verdeeld. Naast positieve reacties zijn er ook kritische noten:</p> <ul style="list-style-type: none">• Deze grote opdracht moet als leergebiedoverstijgend gezien worden• GO 9 is niet realistisch, zeker voor het PO, overbodig of heeft geen prioriteit.• GO 9 komt niet terug in de (concept)visie.
Hoe is omgegaan met de ontvangen feedback
<p>Tijdens de ontwikkelsessie is uitvoerig gesproken over deze grote opdracht. Aan de ene kant over hoe haalbaar de aandacht voor 'leren leren' en 'zelfregulatie' is binnen de context van het leergebied 'Bewegen & Sport', over overlap met de brede vaardigheid zelfregulatie en over de mogelijke overlap met andere grote opdrachten binnen ons leergebied. Uiteindelijk heeft het OT er voor gekozen om GO 9 als zelfstandige grote opdracht te laten vervallen en de inhoud daarvan onder te brengen bij de andere grote opdrachten. Met name bij grote opdracht 4 over het ontwikkelen van een eigen beweegidentiteit. In de consultatievragen wordt over deze verwerking input gevraagd.</p>

Bijlage 1. Consultatieproces

Algemene aanpak consultatieproces

De consultatie heeft verschillende doelen. Het eerste doel is het inhoudelijk verrijken van de tussenproducten. De ontwikkelteams kunnen immers niet alleen de bouwstenen formuleren. Zij hebben de deskundigheid en ervaringen van de rest van het onderwijs- en maatschappelijke veld hierin nodig. Het tweede doel is de herkenbaarheid van de eindopbrengst voor leraren te bevorderen. De ontwikkelscholen hebben hierin een belangrijke rol. Leraren zijn immers de beoogde gebruikers. Tenslotte hebben veel betrokkenen een belang bij de inhoud van de eindopbrengst of spelen ze een rol in de realisatie van het uiteindelijke curriculum; het is belangrijk dat zij in deze fase al hun inbreng kunnen geven.

Bij de start van de consultatieperiode is het tussenproduct van alle ontwikkelteams met bijbehorende consultatievragen breed gedeeld met ontwikkelscholen en andere betrokkenen in het onderwijsveld. De betrokkenen konden feedback aanreiken via een online feedbackformulier. Daarnaast zijn de leraren en schoolleiders uit de ontwikkelteams uitgenodigd bij verschillende bijeenkomsten die door diverse partijen zijn georganiseerd, om daar met aanwezigen in gesprek te gaan over de tussenproducten. De organisatoren van de bijeenkomsten konden daarna schriftelijke feedback aanleveren via de online feedbackformulieren. In een aantal gevallen waren er ook bijeenkomsten die meer gericht waren op het ophalen van input voor de komende ontwikkelsessie.

Binnengekomen reacties in de tweede consultatieperiode

De tweede consultatieperiode liep van dinsdag 5 juni tot en met vrijdag 6 juli. Ontwikkelteam Mens en Maatschappij heeft geen grote opdrachten als tussenproduct opgeleverd en dus ook geen feedback gevraagd, maar heeft reacties gevraagd op een aantal vragen als *input* voor het formuleren van grote opdrachten. Hier hebben 25 organisaties dan wel individuen aan meegewerkt. Voor de overige leergebieden zijn er 490 feedbackformulieren ingevuld. Deels zijn dit persoonlijke reacties, maar er zijn ook formulieren ingevuld namens organisaties of naar aanleiding van bijeenkomsten. In totaal waren er 8.255 betrokkenen bij de feedbackreacties. In de feedback zijn o.a. vakverenigingen, maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven vertegenwoordigd. Ook de ontwikkelscholen hebben gereageerd op de tussenproducten door middel van de feedbackformulieren. De ontwikkelscholen hadden de opdracht om hun inbreng te baseren op de feedback van het lerarenteam op hun school, van ouders, van leerlingen en waar mogelijk het aansluitend onderwijs en maatschappelijke organisaties rondom de school. De specifieke aantallen feedbackreacties zijn per leergebied als volgt:

Leergebieden									
	Nederlands	Rekenen/ Wiskunde	Engels/MVT	Burgerschap	Dig. Geletterdheid	Bewegen en sport	Kunst en Cultuur	Mens en Maatschappij	Mens en Natuur
Het aantal reacties via de website	64	52	50	91	51	53	51	*	78

*Ontwikkelteam Mens en Maatschappij heeft geen grote opdrachten als tussenproduct opgeleverd en dus ook geen feedbackreacties via de website opgehaald, maar heeft input gevraagd via bijeenkomsten op een aantal vragen. Het gaat om 25 reacties voor dit leergebied.

Bent u benieuwd naar de binnengekomen reacties? Deze kunt u vinden op <https://curriculum.nu/tussenproducten-en-feedback/>. Scroll op de pagina naar beneden, klik op Grote Opdrachten en kies dan het leergebied waarvan u de feedback wilt lezen.

Analyse van input en feedback

De leden van het ontwikkelteam hebben de reacties op een gestructureerde manier uitgewerkt. Het ontwikkelteam heeft de binnengekomen antwoorden geclusterd in thema's en geanalyseerd op grote lijnen in die reacties. Vervolgens zijn de reacties door de ontwikkelteamleden individueel en als team gewaardeerd. Op basis van de teamwaardering en bijbehorende argumentatie hebben de leden van het ontwikkelteam vastgesteld (i) welke input en feedback in de grote opdrachten wordt verwerkt, (ii) welke input en feedback niet in de grote opdrachten wordt verwerkt en (iii) welke feedback naar de volgende fase wordt meegenomen.